

Atskaite par dalību COPA-COGECA rīkotajā konferencē

“Dzīvnieku un augu veselība drošai pārtikas aprītei”

6. – 7. maijs 2013, Brisele

Izskatāmais jautājums:

Jaunais Augu veselības likums, un likumdošana par Sēklām un pavairošanas materiālu.

Rezumējums:

Tehniskajā sesijā par Augu veselības likumu tika prezentētas jaunās likuma normas un diskusiju rezultātā nonāca pie secinājumiem:

1. Vispārēja vienošanās par saskaņotu pieeju starp jauno Augu veselības likumu un Sēklu un pavairošanas materiālu likumdošanu.
2. Atbalstīta proaktīva pieeja augsta riska kaitēkļu jautājuma prioritizācijai un atbalsts aktuālai “iekļaušana sarakstā / svītrosana no saraksta” pieejai kvalitātes un karantīnas kaitēkļiem.
3. Atbalsta uz risku balstītu pieeju kontroles sistēmā un jau ieviesto pozitīvo aspektu atzīšanu (piemēram, samazinātas pārbaužu sistēmas.)
4. Atbalstam operatoru zaudējumu iekļaušanu jaunajā solidaritātes fondā, bet konferences dalībnieki izsaka bažas par laiku tā īstenošanai.
5. Pirms-eksporta sertifikātu iekļaušana, kas atvieglos tirdzniecību ar trešajām valstīm, tiek ļoti atbalstīta.
6. Svarīgi uzlabot zināšanu nodošanu ieinteresētajām pusēm par ES tiesību aktu prasībām, kaitēkļu un risku novēršanu (piemēram, labāk izmantojot gaidāmo Horizon 2020, ES Inovācijas partnerību, KLP instrumentus).
7. Jānodrošina savietojamību ar esošajām nacionālajām sistēmām par elektronisko sertifikāciju.

Tehniskā sesija par Sēklu un pavairošanas materiālu likumdošanu dalībnieki atzina:

1. Atzīstot sēklu un pavairošanas materiālu svarīgumu kā pirmo soli šajā ķēdē, kā arī augstas kvalitātes sēklas kā galveno prioritāti, lai nodrošinātu ilgtspējīgu, produktivitāti un produktu klāsta Eiropā pieejamību.
2. Šķirņu īpašību pārredzamība ir svarīga lauksaimniekiem / lietotājiem paredzētās informācijas kontekstā.
3. Vispārēja vienošanās par administratīvā sloga samazināšanu attiecībā uz sēklu reģistrāciju un sertifikāciju.
4. Tiek atbalstīta meža reproduktīvo materiālu integrācija jaunajā priekšlikumā kā svarīga ES ilgtspējīgas attīstības daļa.
5. Galīgajā priekšlikumā ir saglabātas prasības oficiālajām AVS (DUS), ar izņēmumu, ka dažu

šķirņu gadījumā pietiks ar oficiāli atzītu aprakstu.

Izskatāmais jautājums:

Tehniskā sesija par Dzīvnieku veselības likumu

Notika prezentācija par to, kas tiks iekļauts jaunajā likumdošanas struktūrā un kāpēc vajadzīgs šis likums (AHW(13)3740:1). Tas ir galvenais instruments, lai īstenotu Dzīvnieku veselības stratēģijas (2007-2013) mērķus - "Profilakse ir labāka nekā ārstēšana".

Tajā ietverti jauni elementi :

Darbības joma:

- Transmisīvās slimībās,
- Ņemti vērā arī turēšanas un savvaļas dzīvnieki (ne tikai ražošanas dzīvnieki) un to produkti,
- Sauszemes, ūdens un citi dzīvnieki,
- Atbildība turētājiem, operatoriem, veterinārārstiem, kompetentajām iestādēm, u.c.
- Uz risku balstīta pieeja: kategorizācija / prioritāšu slimības ES iesaistīšanā
- Uzlabota reakcija attiecībā uz jaunām slimībām.

Lielāka uzmanība vērsta uz:

- Bioloģisko drošību saimniecībās, transportā, uz robežām;
- Uzraudzības uzlabošanu, slimību izziņošanu un informēšanu;
- Skaidrāku politiku par vakcīnu izmantošanu un attiecībā uz slimību kontroli un diagnostiku arī dažām citām veterinārām zālēm,
- Viegļāku un drošāku tirdzniecību;
- Uzlabotu konvergenci ar starptautiskajiem standartiem attiecībā uz dzīvnieku veselību (OIE);
- Nodalīšanu;
- Prasībām attiecībā uz eksportu;
- Pievienoto elastību.

AHL - Pievienotā elastība - lielāka elastība, lai pielāgotu:

- Klimata pārmaiņas un potenciālie riskus,
- Starptautiskos standartus un zinātnes attīstību,
- Dažādu izmēru un iestāžu veidus, dzīvnieku audzēšanas veidus,
- Vietējos apstākļus (reģistrācija, apstiprināšana, u.c.),
- Sistēmas, kas sniedz vienlīdzīgas garantijas (dzīvnieku pārvietošanas, izsekojamības, uc).

Sasniedzamie mērķi:

- Labāka reakcija uz jauniem draudiem un pielāgošanos vietējiem apstākļiem,
- Samazināt administratīvo slogu izmaksām, kurā attiecīgie riski ļauj
- Savienības intervenci lipīgām dzīvnieku slimībām.

Slimību saraksts un kategorijas:

- Slimību uzskaitījums, kuru gadījumā nepieciešama ES iejaukšanās,
- Kādi pasākumi, kas jāpiemēro, kurai no slimībām,
- Noteikumu kopas uzskaitītajām slimībām (slimību kategorijas),
- Slimību izziņošana, uzraudzība,
- Pasākumi "tirdzniecībā" - pārvietošanās valsts iekšienē, gan starp dalībvalstīm un ieceļošanai Eiropas Savienībā,
- Apkarošana (obligāta vai brīvprātīga) un brīvība no slimībām,
- Slimības kontroles pasākumi,
- Atbilde uz jaunām slimībām.

Savienības intervence dažādu sugu un savvaļas dzīvniekiem:

- Turētie mājdzīvnieki :
- Dzīvnieku veselības prasības galvenokārt attiecas uz konkrētām dzīvnieku sugām (liellopi, aitas un kazas, cūkas, zirgi ..)
- Citas sugas un citi dzīvnieki: Pamatprasības attiecas un ir iespēja paredzēt noteikumus (bišu, amfībijām uc)
- Īpaši noteikumi attiecībā uz noteiktām kategorijām (mājdzīvniekiem, zooloģiskajiem dārziem, cirkiem, uc).

Savvaļas dzīvnieki:

- **Iespēja paredzēt noteikumus (uzraudzība, izskaušana, slimību kontrole, kustības).**

1. Konferenču dalībnieki izsaka vispārēju atbalstu jaunajai ES regulai par dzīvnieku veselības likumu.

2. Skaidrs virziens uz to, ka "profilakse ir labāka nekā ārstēšana" tiek ļoti atzinīgi novērtēts.

3. Uz likumdošanas vienkāršošanu vērsta uzmanība tika uzskatīta par svarīgu.

4. Slimību pareiza noteikšana un uzraudzība ir galvenais, lai to varētu kontrolēt un apkarot.

5. Bioloģiskā drošība atzīta par svarīgu likuma daļu, lai novērstu slimību ieceļošanu un uzturētu augstu ES sanitāro stāvokli. Tas atvieglos tirdzniecību ar trešajām valstīm.

6. Jaunajiem noteikumiem par dzīvnieku veselību ir jāsekmē drošu dzīvu dzīvnieku tirdzniecību iekšējā kopienā (ES). Tas ir svarīgi funkcionēšanai vienotā tirgū.

7. Ir svarīgi ieguldīt enerģiju, skaidrojot mūsu jaunus sanitāros noteikumus trešajām valstīm, lai

pievienotu vērtību mūsu produktiem, atbalstot mūsu konkurētspēju un samazinot tirdzniecības pārtraukšanas situācijas.

8. Svarīgi nodrošināt elastību attiecībā uz jaunajiem noteikumiem, lai risinātu turpmākās iespējamās problēmas un nodrošināt savlaicīgu to atklāšanu (piemēram, mikrobu rezistence un jaunas slimības).

Tehniskā sesija par oficiālajām kontrolēm.

Prezentē Komisijas priekšlikumu par oficiālajām kontrolēm (AHW(13)3877).

1. Dalībnieki pauž vispārēju atbalstu Komisijas pieejai precizēt oficiālo kontroles sistēmu Eiropā.

2. Ir vispārējs atbalsts pieejai par uz riska balstītu sistēmu.

3. Vislielākās bažas ieinteresētajām personām rada apmaksas sistēma.

4. Svarīgi rast vienotu pieeju apmaksu sistēmām Eiropā, lai parādītu ieguvumus dalībvalstu iestādēm un iesaistītajām personām.

5. Atbalstam pasākumus īpaši ar pārtikas krāpšanu saistīto situāciju risināšanai.

6. Papildu paskaidrojumi un diskusija vajadzīga par:

- caurspīdīgumu,
- noteikumu saskaņošanu,
- ietekmi uz tirdzniecību ar trešajām valstīm (gan importa, gan eksporta),
- administratīvo slogu,
- privātā sektora konkurētspēju,
- dalībvalstu iestāžu nodrošināšanu ar pietiekamiem resursiem.

7. Tāpat kā pārtiku, svarīgi paturēt prātā arī nepārtikas jautājumus.

8. Izšķiroša loma ir saskaņošanai starp kompetentajām iestādēm, gan starp dažādām dalībvalstīm, gan dalībvalstī.

Kopsavilkums/ leteikumi nākamajam darbam:

1. Izteikts vispārējs atbalsts par Komisijas visaptverošo pieeju jaunajā Dzīvnieku veselības likumā, Augu veselības likumā, likumdošanas aktos par Sēklām un pavairošanas materiālu un Oficiālajām kontrolēm.

2. Detalizēta informācija, kas sekos sekundārajos tiesību aktos, joprojām ir svarīga daļa no tiesību aktu kopuma.

3. Ieinteresēto personu kompetenci jāņem vērā sekundāro tiesību aktu pieņemšanas procesā gan dalībvalsts, gan ES līmenī.

4. Atbalstam proaktīvu pieeju risku novēršanā, esošā likuma vienkāršošanā un harmonizēšanā starp dalībvalstīm.

5. Svarīgas ir turpmākas investīcijas zinātnē, izpētē un inovācijās attiecībā uz augiem, sēklām un

dzīvniekiem jaunā Horizon 2020 un Eiropas Inovāciju partnerības par “Lauksaimniecisko produktivitāti un ilgtspējību” ietvaros.

Maija Pontāga

Paraksts

*Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2013. gada 28. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2013/15, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.*